

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE LEGE. || ET OBITER DE LIBERTATE CHRISTIANA
ASERTIONES THEOLOGICAE, AD PROMAM
studiorum renouationem Anni 1573. in disputationem
propone[n]dae in Archiepiscopali Collegio Societatis ...**

**Broich, Willem von dem
Lupsius, Johann**

Moguntiae, 1573

Partitio legis & officium Caput Secundum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46889)

agas, quibus modis, quibus de causis, quibus instrumentis, siue adminiculis, ubi quando agas, aut non agas; Lux est ut arbitror, quam non corporis, sed mentis oculis cernas. Quae de causa, non absurdissime dictum videri debeat, legem à lucendo deductam

7. **QVOD** si maxime voluntas principis ducatur ratione non tamen feratur in Reipub. commodum, ne sic quidem vim legis habeat. Quae in actione versantur, finem sibi optimum praestitutum, id est, felicitatem praefixam, quae tanquam primo rationis principis moueantur, habeant oportet; & quaecumque sunt partis, ad totum necessario referuntur. Tunc enim est pars, quae toti non congruit. Est ergo Reipub. felicitas à principe spectanda, quando legem condere cogitat.

8. **SED** nec satis sunt haec: Nihil siquidem profuerit lucerna sub modio, nec fieri illa ratione potest, ut sequatur quis aut caueat, quod ignorat. Voluntas igitur ratione reuera, & in finem siue scopum commodi publici tendens, debet cognosci, si pro futura est: ut cognoscatur autem, edicatur oportet. Nemo enim voluntatem alterius nouit, nisi signis aliquibus proditam, inter quae teste B. Augustino, principatum verba tenent. Vt ergo dubium nihil resset, enunciatur lex, & scriptis mandetur, ut si opus fuerit, legi possit. utque legem habet, quod alij autumant, legem à legendo dictam.

9. **SVB** nomine porro principis catus quoque hominum intelligendus venit, tum quod respublica quadam legibus optimis regantur, sine principe tamen aliquo uno, tum deinde, quod nullus omnino sit princeps, qui non potestate à populo accepta utatur: alioquin confertur tyrannus: & nequequam sibi auctoritatem ferendi leges sumat, cui populus parere recuset.

10. **ESTO** igitur lex agendorum omittendorumque, in commodum & utilitatem Reipub. constituta, praescriptaue ac promulgata ratio, promulgata inquam, siue plebis, siue principis, qui totius populi personam sustinet, nomine auctoritateue.

Partitio legis & officium Caput Secundum

11. **QVONIAM** vero summa quadam ratio est, orbem vniuersum administrans, quae ut D. Aug. verbis utamur, intelligenti, non potest non incommutabilis, aeternaque videri: & lex quadam aeterna.

12. **INDE** vero qualibet in actione praelucens igniculus noster accensus: de quo in Psal. facta interrogatio: Quis ostendit nobis bona? Respondetur; Signatum est super nos lumen vultus tui domine, constituet legem uaturalem.

13. **AB** hoc emicantes quadam scintilla, hominum studiorum diligentia elicitae, factae humanae.

14. *QVIBVS* si addatur diuina, (vt quod naturali & humana deest, suppleat) sed in nouam & veterem secta, ne repente Dei opera prosiliant ad summum, sed gradatim, iuxta decretum diuini consilij, ab imperfecto eatur ad perfectum & numeris omnibus quid absolutum; quintuplex genus legis, eo, quem secuti sumus, ordine constitutum, euadet.

15. *EX* quibus facile est colligere, legem omnem ab aeterna, tanquam fonte, originem trahere.

16. *NON* ita tamen, vt continuo, nullo interiecto, singula ad eam suam originem referant; neq; vt posterior ex proxime antecedenti semper deriuetur secundum substantiam, sed quandoq; quidem sic, quod accidit in naturali & humana; alias vero per accidens.

17. *CVIVS* LIBET legis munus, seu officium ac finis est, iubendo, vetando, permittendo siue tolerando, plectendo, homines ad virtutem ducere & meliores reddere.

Lex Aeterna Cap. 3. Quae & quo pertineat, quousque pertingat.

18. *AETERN*A, est ratio diuinae sapientiae, siue prouidentiae, qua cuncta aguntur, & in suos fines diriguntur.

19. *VBI* nemo turbetur, cum reputat apud se, nihil eorum quae sunt, praeter Deum, ab aeterno existisse, cui lex imponi posset: Vocat enim ipse ea quae non sunt, tanquam ea quae sunt: Et alioqui excogitanda lex, antequam feratur.

20. *HVIC* legi subest omnis operatio naturae conditae, Spirituales & corporeae, periturae & permanentiae, & quam errare variariq; contingit, & quam perpetuo sibi consistere, semperq; eodem modo se habere videmus, id est, tam necessitatis quasi vinculis quibusdam constrictam, quam solutam.

21. *SED* & omnes filij Belial, quantumuis iugum omne conentur excutere, omnesq; qui spiritu Dei aguntur, licet lege non videantur egere; vtriq; tamen modo longe dispari.

22. *QV*AM quidem disparitatem multo maxime agnoscere oportet inter naturam mente & intellectu pollentem, & eam, quae siue ratione, siue sensu etiam, siue omnino vita destituitur.

23. *H*AEC siquidem ita diuinae prouidentiae subest, vt iumenta prope modum nostrae tantum videlicet impulsae, illa vero vt serui vel famuli, qui & sua vtuntur industria, & seipsi ad praescriptos fines agunt; Propemodum dixi, quia nec brutis Legem dare possumus, nec hominibus, qualem nobis Deus est impartitus.

24. *I*NSERVIT enim medullitus inextinguibilis luminis iubar, & pondus, vt ita dixerim, immensum indidit, quod quocumq; fertur, & nos plerumq; ferimur: ad nos da-